

Vizit egy más (sajtó)világban

Folytatjuk beszámolóinkat ama kisebbségi konferenciáról, amelyet március 7-13. között tartottak Katalóniában, s amelyen lapunk is képviseltette magát munkatársunk, Szeghalmi Örs révén.

Az egyeztetéssorozat témája – mint tegnapi lapszámunkban már jeleztük – a vezető európai kisebbségi lapok helyzete volt.

A barcelonai és a lleidai piacvezető katalán napilapok és multimédia-vállalkozások felkeresése után a Pireneusok közelében lévő Gironában is látogatást tett a küldöttség.

A város elsősorban annak köszönheti gazdagságát, hogy turisztikai csomópont: itt landol szinte valamennyi repülőgép, amely a Baleár-szigetekre igyekvő turistákat hozza, ráadásul közel (negyven kilométernyire, autóval félóránnyira) van a Costa Brava, milliók kedvelt üdülőhelye is. Girona és

ben most a lap szerkesztősege és kiadóhivatala működik.

Van rá pénz

Az El Punt példányszáma a Bihari Naplóénak körülbelül a kétszerese – igaz, hogy a Gironában szerkesztett kiadványt a mienknél nagyobb területen is terjesztik. Enric Serra, a küldöttséget vendégül látó lap kiadójának vezérigazgatója elmondta: természetesen ők is a Franco-diktatúra megszűnte után indultak, amíg ugyanis a diktátor életben volt, nemhogy a katalánok sajtója „nem bontható szárnyat”, de e nemzeti közösség állandó terrornak és el-

A csapat tagjai az angol nyelvű sajtóból informálódtak a hét során

Érdeemes is ilyen vállalkozásba fogni, ugyanis a katalán önkormányzat állami pénzekkel támogatást kivétel nélkül minden kiadványt, ami az ő nyelvükön jelenik meg. Így tehát ha például egy-egy lap bármikor úgy dönt, hogy a spanyol mellett katalán verziót is megjelenít, bizton számíthat rá, hogy ezért alanyi jogon, mindenféle pályázat vagy más „rostálás” nélkül pénzt kap a tartomány vezetésétől. „És teljesen mindegy, hogy milyen minőségben jelenteti meg a lapot, mivel tölti meg az oldalakat” – tették hozzá házigazdáink...

Tovább fejlődnek

A katalóniai média egyébként rendkívül fejlett. Óriási pénzek vannak benne, annak ellenére, hogy „csupán” regionális – és hangsúlyozottan nem is törekszik a többségi spanyolok mindenáron való kiszolgálására, hanem inkább a katalánok sokáig elszorvasztani próbált önazonosságát segít fejlesztetni. És e pénzek nemcsak az állami támogatást jelentik, hanem többnyire azt is, hogy a lapokat kiadó vállalkozások is nyereségesek.

(Az egyetlen kivétel talán az El Punt, amelyről már érkezésünk előtt tudtuk, hogy mos-

tanában nem termel profitot. Ezért kicsit túlzás volt, amikor a lap vezetői – vélt tájékoztatásunkra alapozva – a lapismertető során azt állították: az egész Katalónia legnagyobb

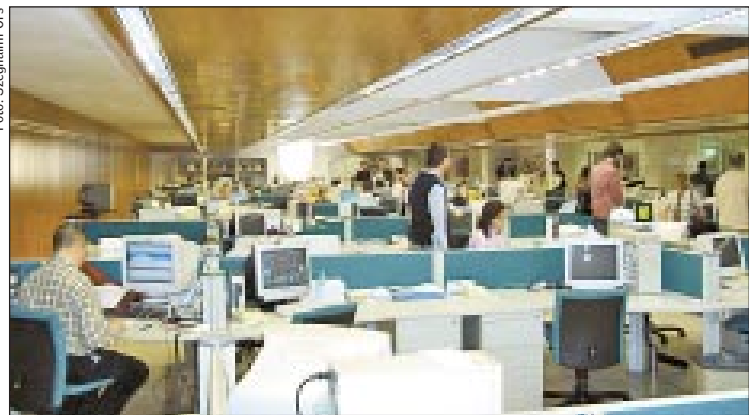

Székhelyüket Gaudí tervezte

lapjává fognak fejlődni pár éven belül... Ehhez tudni kell, hogy az El Punt most a negyedik a népszerűségi listán, példányszáma legalább 8-szor kisebb, mint a toplista első helyezettjéé.)

A spanyol tartományt behálózó médiabirodalmak többsége tehát jól működik. Sőt, a fejlődés még mindig csak a kezdeteknél tart. Kifejezetten kisebb szegmenseknek szóló új lapok is indulnak ugyanis, s ezek is nyereségesek. Ilyen például a nemrég alapított katalán sportnapilap, az El Nou Sportiu, ahol szintén tájékozódott a küldöttség.

A vizit hivatalos része során felkerestük még a Vilaweb internetes portált is, amely tulajdonképpen saját tartalomszolgáltatásán túl összefogja a katalán újságok netes változatait, elérhetővé téve őket a világhálón. A delegáció tagjainak formális programja Katalán Újságírók Szövetségének székházában megejtett fogadással zárult.

Az El Punt szerkesztősege is hatalmas

körzete tehát igen tehetős, így sajtója is prosperál.

Itt működik az El Punt (A pont), a térség napilapja. A kiadvány gazdasági hátteréről már az is sokat elárul, hogy egy méregdrága épületet vettek meg székháznak: Barcelona és környékének legendás építésze, Antonio Gaudí a múlt század elején egy nemesi család megrendelésére tervezte azt a háromemeletes ingatlant, amely-

nyomásnak volt kitéve. Ehhez képest igen hamar magukra találtak, hiszen (mint minisorozatunk olvasóinak arról már fogalmuk lehet) Katalóniában ma már számos médium működik. Összesen öt kisebb-nagyobb regionális napilap jelenik meg (mi csak a legnagyobbakat kerestük fel ottlétünkör), emellett számos periodikájuk, valamint rádió- és tévéadójuk is van.

Az El Punt archívuma egy emeletnyi helyet foglal el

Enric Serra magyaráz

Mégsem mindenben olyan óriási a különbség...

Számos érdekesség is kiderült a spanyol sajtóvilág tanulmányozása közben. Alapvető különbségekre és hasonlóságokra egyaránt rávilágítottak az eszmecsere-sorozaton

A katalóniai vizit programjainak sorában két nyomdát is felkerestünk: Lleidában a Segréet, Gironában pedig az El Puntét. A küldöttség egyébként ezeket a látogatásokat unta a leginkább, ugyanis hamar kiderült: ebben a témában nem tudnak újat mondani, lényegében a katalán lapok is ugyanolyan logisztikát és ugyanolyan eljárást használnak a nyomtatáshoz, mint azok a kiadványok, ame-

lyeket vendégként mi képviselünk. Megállapítható tehát például, hogy a Bihari Naplót is előállító temesvári nyomda javarészt ugyanolyan felszereltséggel és koncepciójú, mint amelyeket Spanyolországban látunk. Ebben egyébként nincs semmi meglepő, korszerű külalakú kiadványok megjelenítéséhez ugyanis egyszerűen tartani kell egy nyomdai felszereltségi és felkészültségi szintet.

Lopják, ezért nem viszik

Némileg szintén a romániai valóságot tükrözte az, amiről a felkeresett lapok vezetői beszámoltak, igaz, ők eredeti következtetést voltak le a történésekből. Spanyolországban is divik ugyanis a lopás, ezért nem divat az újságokra előfizetni.

Hogy miként függ ez össze? Nos, a kiadványoknál elmesélték, hogy a katalóniai (és általában a spanyolországi) lapok egyáltalán nem törődnek az elő-

A nyomda PR-osa mutatja a csoporttagoknak, hol nyomják az El Puntot

fizetők toborzásával, ez a fajta újságbeszerzés nem is divat a polgárok részéről. Az elmúlt évtizedekben alakult ki ez a „hagyomány”, a magyarázata pedig egyszerű. Az előfizetőknek szánt lapokat minden nagyobb városban rendszeresen kilopták a postaládából, elvitték a lépcsőházakból. Ezért fokozatosan áttértek a kiadók arra, hogy a botrányokat, reklamációkat elkerülendő nem viszik házhoz a lapot, az olvasók pedig arra,

hogy szabadárusításban vegyék meg az újságot. Ma már a lapok mintegy 95 százaléka szabadárusításban kel el, az előfizető kuriózumnak számít, és többnyire vagy cég, vagy bevándorló...

Emellett még egy nagy eltérésre is fény derült, mégpedig arra, hogy az „ottani” és az „itteni” újságírók bérezése között körülbelül tizenötszörös a különbség. Az olvasóra bízunk: találja ki, kinek a javára...

A „sokszínű” küldöttségről

A Barcelonában és a metropolis térségében megejtett utat az európai kisebbségi és regionális nyelven megjelenő lapokat tömörítő európai szövetség (MIDAS) szervezte. A MIDAS (logója fennebb látható) viszonylag fiatal szervezet – lapunk 2004 óta a tagja –, ennek ellenére világszerte közismert. 1998-ban született az ötlet, hogy létre kell hozni egy olyan fórumot, ahol az európai kisebbségi napilapok kicserélhetnék tapasztalataikat, megvitathatnák gondjaikat. Maga a társulás 2001 nyarán alakult meg, székhelye az olaszországi Bolzano. Jelenleg 35 lap tagja a MIDAS-nak. Ami a nemzetközi kapcsolatépítést illeti, az egyhetes katalóniai tárgyalássorozat volt a tömörülés első, igazán profin megszervezett ilyen jellegű vállalkozása, s mint Günther Rautz, a MIDAS főtájtára elmondta, a továbbiakban is nagyobb hangsúlyt kívánnak fektetni a tagság személyes kapcsolattartásának előmozdítására. A kvázi premiernek számító spanyolországi viziten is igen „sokszínű” volt a delegáció, ez kiderül csupán abból is, ha megnézzük, kik vettek részt benne. Így tehát a Bihari Naplót képviselő Szeghalmi Örsön kívül a továbbiak alkották a küldöttséget: Kristina Berasain spanyolországi baszk (a Berria c. napilaptól); Jevgenia Garanza észtországi orosz (a Molodjozh Estonii c. napilaptól); Jens Nygaard németországi holland (a Flensborg Avis c. napilaptól); Jutta Perkmann olaszországi német (a Dolomiten c. napilaptól); Jan Grgic olaszországi szlovén (a Primorski Dnevnik c. napilaptól); Kenneth Myntti finnországi svéd (a Vasabladet c. napilaptól); Juhász Katalin szlovákiai magyar (az Új szó c. napilaptól); Farkas Imola romániai magyar (a Szabadság c. napilaptól). Egy további meghívottnak objektív okok miatt végül távol kellett maradnia a rendezvényektől.

Adtak a részletekre is

Estebéd egy belvárosi lokálban

Fotó: Juhász Katalin

A látogatás hivatalos programjai mellett rendkívül fontos volt az úgymond szocializáció, a személyes kapcsolatépítés. Ennek kitűnő keretét biztosítottak a díszebédek és a maraton, 4-5 órán át tartó ünnepi vacsorák. A vizit összes költségét a MIDAS és a spanyolországi rendezglátók állták: ők Xavier Obón hivatásos vendégfogyasztó segítségével külön nagy figyelmet fordítottak arra, hogy a delegáció kizárólag Barcelona kiemelt luxuséttermeiben költse el ebédeit és a nagyváros elitklubjaiban töltse estéit. (A barcelonai életszínvonalhoz mérten is abszolút high life kedvére is volt a küldöttségnek – a hiperluxus után mégis kifejezetten üdítően hatott mindenkire, hogy Obón a búcsúestét rendhagyó módon kedvec vendéglátóhelyén, egy apró és hangulatos tavernában tartotta meg.)

Az egy-egy este személyenként akár 200 euróra is rúgó számlák aztán meg is tették a hatásukat: a látogatás kiértékelésekor egybehangzó vélemény volt, hogy talán túlzás a nehézségekkel küszködő kisebbségi sajtó helyzetéről úgy tárgyalni, hogy a küldöttek négycsillagos szállodájukból indulnak a napi egyeztetésekre, és a legfényesebb lokálokban ejtőznek a tárgyalások után. Jövőre tehát finomítunk ezen. Bár azért így sem volt rossz...